Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 3, 2019, p. 743-754

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22946

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 30.04.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 10.06.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (13.05.2019)- Referee 2 (13.05.2019)- Referee 3 (16.05.2019)

This article was checked by iThenticate.

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN TEORİ VE UYGULAMA DERSLERİNE YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Sadık ÖZÇELİK - Ece TUNCER***

ÖZ

Üniversitelerin eğitim fakültelerindeki müzik eğitimi anabilim dalları nitelikli müzik öğretmenleri yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Mesleki müzik eğitimi almak isteyen bireylerin, bu bölümlerde eğitim görebilmeleri için üniversiteler tarafından belirlenen tarihlerde gerçekleştirilen özel yetenek sınavlarında başarılı olmaları gerekmektedir. Özel yetenek sınavlarında başarılı olan bireyler birer müzik öğretmeni adayı olmaktadır. Müzik eğitimi anabilim dallarında eğitim görmeye başlayan her bir öğrencinin yaşam boyu edindiği müzikal bilgi birikimi farklı düzeylerde olabilmektedir. Bu durum eğitimin gerçekleştiği alanlarda derslerin uygulama düzeylerini etkilemektedir. Teori ve uygulama dersleri müzik eğitimindeki en temel derslerdir. Müzik öğretmenlerinin sahip oldukları müzikal birikimlerin temelinde bu derslerden alınan kazanımlar bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencilerinin, “Batı Müziği Teori ve Uygulaması,” “Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması,” “Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması” dersleri temelindeki bilgi düzeylerinin ölçülmesidir. Bu çalışmanın evreni Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan tüm öğrencilerden oluşurken, örnekleme ise aynı anabilim dalında öğrenim gören lisans 1. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma nitel bir araştırmadır ve tarama modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin tonal ve makamsal alandaki bilgi düzeylerini ölçme amaçlı çoktan seçmeli, 15 tonal, 15 makamsal alan sorularından oluşan toplam 30 soruluk bir test hazırlanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda ulaşılan sonuçlarda 1. sınıf öğrencilerinin makamsal

* Prof., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, E-posta: scelik@gazi.edu.tr

** YL Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, E-posta: ec-tuncer@hotmail.com, ecetuncerr95@gmail.com

alana göre tonal alanda daha yüksek bir başarı elde ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, tonalite, makam, teori ve uygulama dersleri.

A REVIEW OF THE LEVEL OF KNOWLEDGE OF MUSIC EDUCATION DEPARTMENT STUDENTS ABOUT THEORY AND PRACTICE COURSES

ABSTRACT

Music education departments in the education faculties of universities have the purpose of educating qualified music instructors. The persons who wish to receive professional music education have to pass the special talent tests given at the dates as determined by the universities in order to be able to attend these departments. The individuals who pass the special talent tests become music teacher candidates. Each student who starts to receive education in the music education department may have had different levels of musical knowledge accumulation throughout his or her life. This is something that influences the practical level of courses in the areas of education. Theory and practice courses are basic courses in music education. The musical accumulation of music teachers is based on what they have acquired from these courses. This study was aimed at measuring the level of knowledge of freshman students in music education department in the courses of "Theory and Practice Western Music," "Theory and Practice Turkish Folk Music," "Theory and Practice Turkish Classical Music." The universe of this study is all students having education in the Music Education Department of Gazi Education Faculty at Gazi University, whereas the sample is the undergraduate freshman students attending to the same department. This is a qualitative research where the survey model has been used. For measuring the level of knowledge of the students in the tonal and modal areas, a multiple-choice test of 30 questions has been prepared, including 15 for tonal and 15 for modal areas. The conclusions drawn from the available data indicate that freshman students are more successful in the modal area than in the tonal area.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Art education, one of education's subbranches, is an education form that without a doubt aims for the individual to make a sense of himself, his feelings and thoughts, perception of his surroundings and thus shortly his existence course and express himself with the help of art.

According to traditional classification, art education is divided into three main branches within as Visual (Plastic) Arts Education, Dramatic

(Rhythmic) Arts Education and Audial (Phonetic) Arts Education. Music Education also falls within the Audial Arts Education.

Music education is divided into three types as general, amateur and vocational music education.

Vocational institutions that teach vocational music are classified as; Conservatoires, Fine Arts High Schools, Fine Arts Faculties, and Faculties of Education.

Students who are graduated from the Music Education Departments of Education Faculties try to provide the necessities of teaching profession by both taking courses in the professional field and attending educational classes (Demirci, 2017: 1067).

Among the vocational field education classes; Musical Hearing, Reading and Writing (MHRW), Traditional Turkish Folk Music, Traditional Turkish Classical Music courses which are music teaching undergraduate programs that have been thought in the past and extant to present day have been updated in 2018-2019 school year as Theory and Practice Western Music, Theory and Practice Turkish Folk Music, Theory and Practice Turkish Classical Music. These courses that aim gaining of tone and mode information are the essential courses in terms of music education. Vocational knowledge and skills which are the outcome of these courses are crucial for the music teacher candidates to have sufficient equipment in the field of music.

Turkish Folk Music and Turkish Classical Music use Western music tonality as a base, are formed and improved around two sound systems as tonal and modal that takes mode concept as a base. Hence, in this study, the tonality concept that takes place in Theory and Practice Western Music class has been concentrated on mode concept within Theory and Practice Turkish Folk Music and Theory and Practice Turkish Classical classes.

The Purpose of The Research

The purpose of this research is to analyze the tonal and modal knowledge levels of freshman year undergraduate students started their education in Gazi University Gazi Faculty of Education (GUGFE) Music Education Department in 2018-2019 academic year.

The Importance of The Research

GUGFE Music Education Department's student profile consists of students who come from different cities of Turkey. For this reason, this study that has been held in Gazi University is considered to represent all music education departments. The variety of student assortment means that the students who are graduated from different secondary education institutions also have different levels of music knowledge. The inefficacy and lack of knowledge of the students about tone and mode subjects which are basic courses in music education has a negative effect on the level of the lesson's execution in the educational environment. Hence, this research is important to determine the existing tonal and modal music knowledge of the students who got into GUGFE Music Education Department.

Method

This research aims determining and analyzing the tone and mode knowledge levels of the students, is a descriptive work based on the scanning model. Scanning model, is a research model that aims to determine a past or existing situation as it is (Karasar, 2005:109).

In this research, a literature search directed to tone and mode subjects that take place in YÖK Music Education Program has been carried out. A knowledge measurement test has been performed in order to measure the knowledge levels of students by using the data obtained after the literature search.

Universe and Sample

The universe of this research consists of students who attend to GUGFE Music Education Department. Sample of the research is 50 freshman undergraduate students of GUGFE Music Education Department.

Obtaining and Analyzing the Data

For the purpose of using in the research, a two part data collection tool was used which were a personal information form to obtain personal information of the students and knowledge measurement test to evaluate the students' knowledge levels in tonal and modal areas. The applied knowledge measurement test has been limited with tonal and modal subjects and consists of 15 tonal field and 15 modal fields questions. Different expert opinions were referred when the questions were prepared and it has been put in the final form in accordance with expert opinions.

The points from the applied test have been classified in three groups as poor- average-high. Points between 1-5 represent the poor, points between 6-10 represent the average and points between 11-15 represent the high levels.

The obtained data has been analyzed in SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) package program.

Findings

When the knowledge levels of the sample group in the tonal field questions has been evaluated; the 54% of the group's knowledge level is high, 30% of them is average and 16% of the group's levels is poor.

When the knowledge levels of the sample group in the modal field questions has been evaluated; 10% of the sample group's knowledge level is high, 34% of them is average and 56% of the group's levels is poor.

In Table 6, the highest and lowest points of the 30 questions test that has been applied and point averages are given. According to the data, the highest score the sample group got in tonal field from the 15 questions is 15 and the lowest score is 2. The average score of 50 students in the tonal field is 9,98.

The highest score the sample group got in modal field from 15 questions is 12 and the lowest score is 2. The average score of 50 students in the tonal field is 5,88.

Results

28% of the freshman students who started their education in 2018-2019 academic year Received vocational music education and 72% of them received volunteer music education.

When the knowledge levels of the sample group students in the tonal field are evaluated;

- It is considered that 54% of the levels is high, 30% is average and 16% of the levels are poor.

- When the knowledge levels in the modal field are evaluated it is considered that 10% of the levels is high, 34% is average and 56% of the levels is poor.

- When the knowledge levels of the sample group in modal and tonal fields are compared, it has been established that the students' levels are higher in tonal field in comparison to their levels in modal field.

Keywords: Music education, tonality, modal, theory and practice courses.

1. Giriş

Eğitim, Ertürk (1997: 12) tarafından, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma süreci” şeklinde tanımlanmıştır.

Bir başka deyişle eğitim; “bireyleri, doğayı denetleyecek, değiştirecek ve üretim yapabilecek biçimde yetiştirme; bireylerin doğal olgunlaşmalarını arttırma ve davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir” (Özden, 2002: 7).

Bireyi, dolayısıyla toplumu geliştirme ve yetkinleştirme gücünde olan; formal ve informal olmak üzere iki şekilde gerçekleşen eğitim, çeşitli alt dallara ayrılmaktadır.

Eğitimin alt dallarından biri olan sanat eğitimi, hiç kuşkusuz bireyin yaşamı boyunca kendini, duygu ve düşüncelerini, çevresini algılama biçimini, böylelikle kısaca var oluş sürecini anlamlandırmasını; sanat yardımıyla kendini ifade etmesini amaçlayan bir eğitim türüdür.

Sanat eğitimi geleneksel sınıflandırmaya göre kendi içerisinde Görsel (Plastik) Sanatlar Eğitimi, Dramatik (Ritmik) Sanatlar Eğitimi ve İşitsel (Fonetik) Sanatlar Eğitimi olmak üzere üç ana dala ayrılmaktadır. Müzik eğitimi de İşitsel Sanatlar Eğitiminin içinde yer almaktadır.

Sanat eğitimi; bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir. Canlandırabilme ve fikirlerini çeşitli araçlarla sunabilme yeteneği hem sanatsal hem de bilimsel mesleklerdeki kişilerin eğitimsel başarılarına katkıda bulunmaktadır (Birer, 2010: 13).

Sanat eğitiminin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi de insan yaşamında bireysel ve toplumsal işlevlere sahiptir. Buradan hareketle müzik eğitimi, “temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili, daha verimli ve daha yararlı olması beklenir” (Uçan, 2018: 11).

Amacı; insana, müziği sevdirmekten başka, müzik dinleme, yargılama becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmek (Öz, 2001: 104-105) olan müzik eğitimi genel, amatör ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç türe ayrılmaktadır.

Genel müzik eğitimi; okul öncesi, ilk ve ortaöğretim kurumlarında genellikle bir müzik öğretmeni aracılığıyla yürütülür. Herkes için gerekli, zorunlu, sürekli ve kesintisizdir. Amatör müzik eğitimi; müziğe ilgi ve sevgi duyanlara yöneliktir. Etkin bir müziksel katılımı doyum sağlamak ve bunu sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi; müziği meslek olarak seçmek isteyen kişilere yöneliktir. Bu nedenle mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar ve bu süreç uzman kişilerce yürütülür (Tarman, 2016: 9-10).

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan bazıları; konservatuvarlar, güzel sanatlar liseleri, güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi anabilim dalları olmak üzere sıralanabilir.

Konservatuvarların müzik bölümleri ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde; güzel sanatlar liselerinin müzik bölümü ortaöğretim düzeyinde; güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerinin müzik bölümleri ise yükseköğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren, farklı amaçlarla kurulmuş ve özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden kurumlardır.

Amacı öğretmen yetiştirmek olan eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarından mezun olan öğrenciler, dört yıl boyunca gerek mesleki alanda dersler almakta gerekse eğitim dersleri alarak öğretmenlik mesleğinin gereklerini sağlamaya çalışmaktadırlar (Demirci, 2017: 1067).

Geçmişte uygulanan müzik öğretmenliği lisans programlarından günümüze kadar gelen ve mesleki alan eğitimi derslerinden olan Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma (MİOY), Geleneksel Türk Halk Müziği ve Geleneksel Türk Sanat Müziği dersleri, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması ile Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması dersleri olarak güncellenmiştir. Ton ve makam bilgisi kazanımını amaçlayan bu dersler mesleki müzik eğitimi açısından en temel derslerdir. Bu derslerin çıktısı olan mesleki bilgi ve beceriler, müzik öğretmeni adaylarının müzik alanında yeterli donanıma sahip olabilmeleri için büyük önem taşımaktadır.

Batı müziği tonalite kavramını temel alan; Türk halk müziği ile Türk sanat müziği ise makam kavramını temel alan ses sistemlerinden tonal ve makamsal olmak üzere iki ses sistemi etrafında oluşmuş ve gelişmiştir. Bu nedenle bu çalışmada Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersinin içeriğinde bulunan tonalite kavramı; Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması ile Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması derslerinin içeriklerinde bulunan makam kavramı üzerinde yoğunlaşmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (GÜGEF) Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2018-2019 eğitim öğretim yılında öğrenime başlayan lisans 1. sınıf öğrencilerinin tonal ve makamsal alandaki bilgi düzeylerinin incelenmesidir.

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

Bu bağlamda, bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Örneklem grubunun tonal alandaki bilgi düzeyleri nasıldır?
2. Örneklem grubunun makamsal alandaki bilgi düzeyleri nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nın öğrenci profilini Türkiye’nin farklı şehirlerinden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Bu nedenle Gazi Üniversitesi’nde yapılan bu çalışmanın tüm müzik

eğitimi anabilim dallarını temsil ettiği düşünülmektedir. Öğrenci çeşitliliğinin fazla olması, farklı tür ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin müzik bilgilerinin de farklı düzeyde olması anlamına gelmektedir. Öğrencilerin, müzik eğitiminde temel dersler olan teori ve uygulama derslerindeki ton ve makam konuları ile ilgili önceden sahip olmaları gereken bilgi birikiminin olmaması veya yetersiz olması eğitim öğretim ortamında dersin uygulanma seviyesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebepten dolayı bu araştırma, GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalını kazanan öğrencilerin var olan tonal ve makamsal alandaki müzik bilgilerini saptamak açısından önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile,
2. 2018-2019 eğitim öğretim yılında ilgili üniversitede öğrenim görmeye başlamış olan lisans 1. sınıf öğrencileri ile,
3. “Batı Müziği Teori ve Uygulaması,” “Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması,” “Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması” dersleri ile,
4. Bu derslerin kapsamındaki tonalite ve makam konuları ile sınırlıdır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Tonal ve Makamsal Ses Sistemleri

İnsanlık ilkel çağlardan günümüze kadar sürekli bir değişim içinde olmuş, bilim, teknoloji, sanat gibi çeşitli alanlarda kaydedilen gelişmeler ve elde edilen birikimler müzik sanatına da yansımış, tarihsel süreç içinde birbirinden farklı ses sistemleri ve bu sistemlere temellenen müziksel yapılar ortaya çıkmıştır. Geleneksel Türk müziği ve Batı müziği de bu süreç içerisinde biçimlenirken, Avrupa’da çoksesli bir müzik ve bu müziğe ilişkin bir kuram gelişmeye başlamıştır (Boran & Şenürkmez, 2008: 13).

Tonal müzik, eşit aralıklı sesler ve bu sesler arasında tonalite sistemi çerçevesinde kurulan ilişkilere; geleneksel Türk müziği ise, eşit aralıklı olmayan sesler ve bu sesler arasında kurulan makamsal ilişkilere dayanmaktadır (Tarkum, 2018: 34).

“Seslerin işlevleri, ilişkileri ve bunlara göre oluşturdukları ezgiler, tonal musikide ve makamsal musikide başka başkadır” (Sun, 1998: 4).

Batı müziği de tonalite sistemi içerisinde, yedi sesli gamı temel almış, ancak tonal müzikte gam, majör ve minör olmak üzere düzenlenip, minör gam doğal, armonik ve melodik olmak üzere üç farklı biçimde oluşturulurken, geleneksel Türk müziğinde gam, makamsal diziler olarak oluşturulmuştur ve çok yüksek bir sayıya ulaşabilmiştir (Tanrıkorur, 2015: 130-131).

2.2. Tonalite (Ton)

Diyatonik diziler içinde yükseklik derecelerine göre sıralanmış olan seslerin, o diziler içinde yüklendikleri sistematik ilişki ve işlevlere uygun olmasıyla (fakat yükseklik derecelerine göre sıralanmaksızın serbestçe) kullanılmasıyla oluşan ve ilgili dizilerin verdiği müziksel etkiyle paralellik gösteren ilişkiler bütününe tonalite (Fr. tonalite; İng. tonality; Alm. tonalität) ya da kısaca ton denir (Cangal, 2012: 22).

Bir başka deyişle tonalite; majör ve minör dizileri oluşturan seslerin duruculuk ve yürüyücülük özellikleri ile sesler arasındaki gerilim ve çözümüm ilişkisidir.

Tonalitede dizinin en önemli sesi ilk sestir ve dizinin adını belirler. Bu sese eksen veya tonik denir. Eksen sesi dizideki diğer tüm sesleri kendine çeken bir özellik taşır. Tonal dizilerde yazılmış bir yapıt, dizinin 1, 3 ya da 5. seslerinden biri ile başlayıp, eksen ses ile biter (Aydoğan ve Özgür, 1999: 71).

Tonaliteler majör ve minör olmak üzere iki gruba ayrılır. Tonal müzikte kullanılan tüm diyezli ve bemollü majör tonaliteler, Do majörden yola çıkılarak elde edilir. Diyezli majörler, Do majörden yola çıkarak çıkıcı beşliler şeklinde; bemollü majörler, do majörden yola çıkarak inici beşliler şeklinde sıralanır.

Her majör tona bağlı bir minör ton bulunmaktadır ve minör tonlar bağlı oldukları majör tonların varsa donanımında bulunan değiştirici işaretleri kendi donanımında da taşımaktadır.

Doğal (eolik), armonik ve melodik (ezgisel) olmak üzere üç çeşit minör türü vardır. Bu minör türlerinin her biri birbirinden farklı duyuşta ve özelliğindedir.

2.3. Makam

Makam; belli perdelerden ve belli aralıklardan meydana gelen belli cinsler üzerinde, belli noktalardan (veya sahalardan) başlamak; belli sahalarda, belli istikametlerde gezinmek, belli perdelerde duraklamak (asma karar) ve belli bir perdede karar vermek suretiyle ortaya konan ezgi kalıbıdır (Tura, 1988: 140-141).

Türk müziğinde makamlar, basit, şed (göçürülmüş) ve mürekkeb (bileşik) makamlar olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır.

Bir makamın basit makam sayılabilmesi için aşağıdaki şartlara uyması gerekmektedir;

- a. Bir dörtlü ile beşliden veya bir beşli ile bir dörtlüden meydana gelmiş bir dizisi olmalı,
- b. Dörtlü ve beşliler tam dörtlü ve tam beşli olmalı (Çargâh, Buselik, Kürdi, Rast, Uşşak, Hicaz),
- c. Güçlü perdeleri dörtlü ile beşlinin veya beşli ile dörtlünün ek yerinde olmalı,
- d. Sekiz sesli bir dizisi olmalı ve bu dizi makamın bütün özelliklerini taşımalı (Özkan, 2017: 116).

Şed makamlar, basit makamların, ses yapılarını bozmadan bir başka perde üzerine aktarılmasıyla oluşur (Sözer, 1986: 469).

Özkan (2017) bileşik makamı şu şekilde tanımlamıştır: “Değişik çeşni ve dizilerin birbirine geçkisinden ve bu geçkilerin özel kalıplar halinde tespitinden, yani bir kişilik kazanıp makam olarak kabul edilmesinden mürekkeb (bileşik) makamlar doğmuştur. Yapılış ve dizileri genellikle basit makamların kurallarına uymayan makamlardır” (Özkan, 2017: 291).

3. Yöntem

Öğrencilerin ton ve makam bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve incelenmesini amaçlayan bu araştırma, tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2005: 109).

Bu araştırmada, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 2018 Müzik Öğretmenliği Programında yer alan teori ve uygulama dersleri kapsamındaki ton ve makam konularına yönelik literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonrasında elde edilen veriler kullanılarak öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek için bilgi ölçme testi hazırlanmıştır.

Oluştulan bilgi ölçme testi öğrencilere, 2018-2019 eğitim öğretim yılının ikinci haftasında uygulanmıştır.

3.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalında lisans 1. sınıfta öğrenim görmekte olan 50 öğrenciden oluşmaktadır.

Aşağıdaki tabloda örneklem grubunun demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri

Yaş Aralığı	n	%
18-23	38	76
24-29	9	18
30-35	3	6
Cinsiyet		
Kadın	23	46
Erkek	27	54
Mezun Olunan Lise Türü		
Anadolu İmam Hatip Lisesi	1	2
Anadolu Lisesi	26	52
Anadolu Meslek Lisesi	2	4
Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu	5	10
Düz Lise	1	2
Güzel Sanatlar Lisesi	8	16
Konservatuvar	1	2
Özel Lise	2	4
Sosyal Bilimler Lisesi	1	2
Temel Lise	3	6

Tablo 1’de örneklem grubunun yaş, cinsiyet ve mezun oldukları liselerin türleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Örneklem grubunda bulunan öğrencilerin %76’sı 18 ile 23 yaş; %18’i 24 ile 29 yaş; %6’sı ise 30 ile 35 yaş aralığındadır. Örneklem grubu %46’sı kadın, %54’ü erkek olmak üzere 50 kişiden oluşmaktadır. 10 farklı lise türünden mezun olmuş öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin %2’si Anadolu İmam Hatip Lisesi, %52’si Anadolu Lisesi, %4’ü Anadolu Meslek Lisesi, %10’u Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu, %2’si Düz Lise, %16’sı Güzel Sanatlar Lisesi, %2’si Konservatuvar, %4’ü Özel Lise, %2’si Sosyal Bilimler Lisesi, %6’sı Temel Lise mezunudur.

3.2. Verilerin Elde Edilmesi ve Analizi

Araştırmada kullanılmak üzere öğrencilerin kişisel bilgilerini elde etmek için kişisel bilgi formu ve öğrencilerin tonal ve makamsal alanlardaki bilgi düzeylerini ölçmek için bilgi ölçme testi olmak üzere iki bölümden oluşan veri toplama aracı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Uygulanan bilgi ölçme testi ton ve makam konuları ile sınırlandırılmış 15’i tonal alan, 15’i makamsal alan sorularından oluşmaktadır. Sorular hazırlanırken farklı uzmanların görüşlerine başvurulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda değişiklikler yapılarak son haline getirilmiştir.

Uygulanan test sonuçlarından elde edilen puanlar, zayıf-orta-yüksek düzey olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. 1-5 puan arası zayıf, 6-10 puan arası orta, 11-15 puan arası ise yüksek düzeyi temsil etmektedir.

Elde edilen veriler SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programında analiz edilmiştir.

4. Bulgular

Tablo 2. Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularından Aldıkları Puanların Dağılımı

Puanlar	n	%
2 puan	1	2
3 puan	3	6
4 puan	3	6
5 puan	1	2
6 puan	2	4
7 puan	6	12
8 puan	3	6
9 puan	2	4
10 puan	2	4
11 puan	4	8
12 puan	3	6
13 puan	11	22
14 puan	3	6
15 puan	6	12
Toplam	50	100

Tablo 2’de örneklem grubunun tonal alan sorularından aldıkları puanların kişi sayısına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre tonal alan sorularından alınan puanlar 2 ile 15 puan arasında değişmektedir. Örneklem grubunun %2’si 2 puan, %6’sı 3 puan, %6’sı 4 puan, %2’si 5 puan, %4’ü 6 puan, %12’si 7 puan, %6’sı 8 puan, %4’ü 9 puan, %4’ü 10 puan, %8’i 11 puan, %6’sı 12, %22’si 13 puan, %6’sı 14 puan, %12’si ise 15 puan almıştır.

Tablo 3. Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularına İlişkin Bilgi Düzeyleri

Düzye	n	%
Yüksek	27	54
Orta	15	30
Zayıf	8	16
Toplam	50	100

Tablo 3’te örneklem grubunun tonal alan sorularına ilişkin bilgi düzeyleri verilmiştir. Buna göre örneklem grubunun %54’ünün bilgi düzeyi yüksek, %30’unun bilgi düzeyi orta, %16’sının bilgi düzeyi ise zayıftır.

Tablo 4. Örneklem Grubunun Makamsal Sorulardan Aldıkları Puanların Dağılımı

Puanlar	n	%
2 puan	2	4
3 puan	6	12
4 puan	10	20
5 puan	10	20
6 puan	10	20
8 puan	1	2
9 puan	2	4
10 puan	4	8
11 puan	4	8
12 puan	1	2
Toplam	50	100

Tablo 4'te örneklem grubunun makamsal sorulardan aldıkları puanların kişi sayısına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre makamsal sorulardan alınan puanlar 2 ile 15 puan arasında değişmektedir. Örneklem grubunun %4'ü 2 puan, %12'si 3 puan, %20'si 4 puan, %20'si 5 puan, %20'si 6 puan, %2'si 8 puan, %4'ü 9 puan, %8'i 10 puan, %8'i 11 puan, %2'si ise 12 puan almıştır.

Tablo 5. Örneklem Grubunun Makamsal Sorulara İlişkin Bilgi Düzeyleri

Düzy	n	%
Yüksek	5	10
Orta	17	34
Zayıf	28	56
Toplam	50	100

Tablo 5'te örneklem grubunun makamsal sorulara ilişkin bilgi düzeyleri verilmiştir. Buna göre örneklem grubunun %10'unun bilgi düzeyi yüksek, %34'ünün bilgi düzeyi orta, %56'sının bilgi düzeyi ise zayıftır.

Tablo 6. Örneklem Grubunun Test Puan Ortalamaları

	Tonal Alan (maksimum 15 puan)	Makamsal Alan (maksimum 15 puan)
	n=50	n=50
Alınan En Düşük Puan	2	2
Alınan En Yüksek Puan	15	12
Ortalama	9,98	5,88

Tablo 6'ya göre örneklem grubunun, uygulanan 30 soruluk testten aldıkları en yüksek puan, en düşük puan ve puan ortalamaları verilmiştir. Bulgulara göre örneklem grubunun 15 sorudan oluşan tonal alanda aldığı en yüksek puan 15 puan üzerinden 15, en düşük puan ise 15 puan üzerinden 2'dir. 50 kişinin tonal alandan aldığı puanların ortalaması 9,98'dir.

Örneklem grubunun 15 sorudan oluşan makamsal alanda aldığı en yüksek puan 15 puan üzerinden 12, en düşük puan ise 15 puan üzerinden 2'dir. 50 kişinin makamsal alandan aldığı puanların ortalaması 5,88'dir.

5. Sonuçlar ve Öneriler

2018-2019 eğitim öğretim yılında lisans 1. Sınıfta öğrenim görmeye başlamış olan 50 öğrencinin %28'i orta öğretimde mesleki müzik eğitimi, %72'si ise özenen müzik eğitimi almıştır.

Örneklem grubunda bulunan öğrencilerin;

- Tonal alandaki genel bilgi düzeyleri incelendiğinde %54'ünün yüksek, %30'unun orta, %16'sının zayıf bilgi düzeyine sahip olduğu düşünülmektedir.
- Makamsal alandaki genel bilgi düzeyleri incelendiğinde %10'unun yüksek, %34'ünün orta, %56'sının zayıf bilgi düzeyine sahip olduğu düşünülmektedir.
- Örneklem grubunun tonal ve makamsal alan ile ilgili bilgi düzeyleri karşılaştırıldığında, öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Tonal müziğin ve makamsal müziğin temelini oluşturan tonalite ve makam kavramları, genel, mesleki veya özenen müzik eğitimi almış her birey tarafından öğrenilmelidir. Bu kavramların öğrenilmesi gerek Batı müziğinin gerekse Türk müziğinin anlaşılması ve icrasında kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenle tonalite ve makam kavramları üzerinde gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

2018-2019 eğitim-öğretim yılında GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalını kazanan mesleki müzik eğitimi geçmişi olan öğrenci sayısının, alan dışı öğrencilerden daha az olmasının sebepleri araştırılabilir.

Müzik eğitimi anabilim dallarını kazanan öğrencilerin, müziksel açıdan donanımlı olması eğitim-öğretimin kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. Bundan dolayı müzik eğitimi anabilim dalları tarafından yapılan ve öğrencilerin bilgi ve yeteneklerini ölçen özel yetenek sınavlarının daha sınavıcı özellikte olması gerekmektedir.

GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin tonalite ile ilişkili bilgi düzeylerinin, makam ile ilişkili bilgi düzeylerinden yüksek olmasının nedenleri araştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aydoğan, S. & Özgür, Ü. (1999). *Müziksel işitme okuma*. (1. Baskı). Ankara: Sözkesen.
- Birer, A. R. H. (2010). *Makamsal müzikleri dinlemenin entonasyona etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Boran, İ., & Şenürkmez, K. Y. (2007). *Kültürel tarih ışığında çoksesli Batı müziği*. (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi.
- Cangal, N. (2012). *Armoni*. (6. Baskı). Ankara: Arkadaş.
- Demirci, B. (2017). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştirme politikaları ve temel sorunlar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3): 1061-1077.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler ve teknikler*. (33. Basım). Ankara: Nobel.
- Öz, N. B. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Özden, Y. (2002). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: PegemA.
- Özkan, İ. H. (2017). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri*. (8. Baskı). İstanbul: Ötüken.
- Sözer, V. (1986). *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi* (2. Cilt). İstanbul: Remzi.
- Sun, M. (1998). *Solfej*. Ankara: Yurtrenkleri.
- Tanrıkorur, C. (2015) *Müzik, kültür, dil*. (3. Baskı). İstanbul: Dergâh.
- Tarkum, E. (2018). Türk müziği ve Batı müziğinin yapısal özellikleri ve çokseslilik açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 31-43.
- Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri*. (Geliştirilmiş 2. Basım). Ankara: Müzik Eğitimi.
- Tura, Y. (1988). *Türk musikisinin meseleleri*. İstanbul: Pan.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (Genişletilmiş 4. Baskı). Ankara: Arkadaş.